

Jūd Panagna'an

37

Inin sabab si Yusup anak Yakubin

¹ Manjari, si Yakub patenna' la'i si lahat bakas paglahatan samanen si Ishak. Lahat miya'an inēnan Kana'an. ² Manjari aka-aka inin sabab si Yakub duk familyanen.

Anak si Yakub inēnan si Yusup, subul ne, me' sempukpitun tahun ne umulnen. Magipat iye me' bili-bili samanen magsumbaya' duk me' sakanen, me' anak si Bilha duk si Silpa, me' anda samaden. Manjari sinumbang-sumbang we' si Yusup me' sakanen si samaden.

³ Na, kinalasahan si Yusup we' si Yakub amban me' anakne sinduwehin pegge' pag inanakan si Yusup bahi' ne si Yakub. Ubus bu hinanganne si Yusup badju' hāp manamal. ⁴ Saguwa' me' sakanen, pegge' kata'uhande we' kinalasahan iye we' si Yakub pesōng amban siye, bunsu siye pu si Yusup bu ga'i siye missā hāp pu si Yusup.

⁵ Dambuwa' sangem neginep si Yusup, bu pag akahanne pungtina'inen mas pesōng siye bunsu si iye. ⁶ Pa'inne si siye, "Pakale ka'am, niya' teginepku. ⁷ La'i ko' kite bi miya'an magpagani buwa' tirigu. Ubus bu maghinang umpung kite bi. Manjari bessuwang umpungkun donga' duk nengge. Na, umpungbin magtipun ko' duk paliput duk pasujud si umpungkun." ⁸ Pa'in me' pungtina'inen si iye, "Pa'innu ke we' ka'u manjari sultan kamihi? Magbaya' ke kew iyan si kami?" Hangkan bunsu siye manamal si iye sabab tinepine miya'an duk sabab bakas binissānen.

⁹ Ubus bu neginep iye balik duk akahanne me' pungtina'inen, pa'inne, "Niya' ne isab teginepku seddili," pa'inne. "Ellewin ko' duk bulanin duk sempukdambuwa' pote'anin pasujud si aku." ¹⁰ Inakahan isab we' ne samanen saguwa' inamāhan iye we' ne, pa'inne, "Ine te' bakas tinepine miya'an? Subey kami duk si'itnun duk me' pungtina'inun bahasa pasujud si ka'u?" ¹¹ Kinimbūhan iye we' me' pungtina'inen bu samanen inesseb-esseb we' ne sabab bakas tinepine si Yusup miya'an.

Pinabellihan si Yusup duk tabo'o hap lahat Misir

¹² Dembuwa' ellew la'i me' saka si Yusupin magipat me' bili-bili samaden tapit si lahat Sekem. ¹³ Pa'in si Yakub pu si Yusup, "La'i ne me' sakanun i' tapit si Sekem magipat me' bili-bili. Pi kew si siye." Nambung si Yusup, pa'inne, "Memes ne ku." ¹⁴ Pa'in samanen, "Pi ne kew payamanun bang sā'ingge me' sakanu ley duk me' bili-bilihin. Ubus akahanun ku bang sā'ingge ne siye." Manjari tahala' si Yusup amban lahat Hebron

pī si Sekem.

¹⁵ Tekka ne si Yusup la'i si Sekem, maglengngan-lengngan iye miha pungtina'inen. Tadugpak iye we' dembuwa' lella bu pa'inne, “Ine pinihanun?” ¹⁶ “Ga'. Miha ku hadja me' pungtina'iku,” pa'inne. “Kata'uhannu ke bang intag pagipatande me' bili-bilihin?” ¹⁷ Nambung a'ahin, pa'inne, “La'i ne siye tahala'. Bakas takaleku bissāde, pa'inde we' pī siye tudju puweblo Dotan.” Ubus paturul si Yusup si me' pungtina'inen hap Dotan duk tekesuwa'ne siye la'i.

¹⁸ Tala pe iye, takite ne iye we' me' sakanen. Magisun ne siye we' subey iye papateyde. ¹⁹ Pa'inde, “Tiya' pitu a'a luwal maneginepin! ²⁰ Papateyte bi iye ubus bu labo'te iye dem kupung ga' niya' bohe'ne. Ubus miya'an pa'inte bi we' niya' hayep talun bakas mangan iye. Payamante sa' bang ine ka'ujuran teginepnen!” Iye miya'an pagisunden. ²¹ Pag kale sakaden si Ruben pagisunde miya'an binēbbegan we' ne si Yusup pegge' mabaya' timbulne si Yusup amban antanande. Pa'inne, “Da'a iye papateyte bi.” ²² Tambahanne pe, “Da'a iye papateyun bi, labo'un bi hadja iye dem kupung tu'u si lahat ga' niya' a'ane inin. Da'a iye bakatanun bi.” Pu'unne missā sā miya'an pegge' tapikilne timbulne si Yusup duk tūrananne pī si samaden.

²³ Hangkan pag tekka si Yusup si me' pungtina'inen ilarit we' de badju'ne mahāp manamalin. ²⁴ Ubus bu siniggew iye we' de duk ilabo' dem kupung ga' niya' bohe'ne. ²⁵ Ubus ningkolo' duk mangan ne me' pungtina'ine sinduwehin. Sābude mamanganin niya' takitede grupu me' a'a pililitu bangsa Isma'el duk me' unta'den. Duwa'anden me' bayu'-bayu'an bengngi kuwe' kamanyan duk tambal. Tekka billa'i siye amban lahat Gil 'ad pī hap lahat Misir.

²⁶ Manjari pa'in si Yahud si me' pungtina'inen, “Ine te' kahāpan ta'eddo'ten bi bang papateyte bi saliten bi ubus bu tapukante bi bangkeynen? ²⁷ Gām pe iye pabellihante bi si me' a'a bangsa Isma'el miya'an. Da'a iye papateyte bi pegge' pungtina'ite bi hep iye.” Ngasip me' pungtina'inen si iye. ²⁸ Pag labey me' a'a Isma'elin inonot we' de si Yusup amban dem kupung bu pinabellihan we' de duwempū' kayu' pilak te'ed.* Ubus bu bino'o we' me' a'a Isma'elin si Yusup pī si lahat Misir.

²⁹ Pag balik si Ruben pī si kupung ga' ne la'i si Yusup. Manjari hawal susenen ginaret we' ne badju'nen, ³⁰ duk pī iye balik si me' pungtina'inen. Pa'inne si siye, “Ga' ne la'i si Yusup,” pa'inne. “Inumeyku ne si iyehin?” ³¹ Manjari, inin hininangden, ineddo' we' de badju' Yusupin duk numbali' siye kambing. Pag ubus sumbali'de papuwa' siye ngalege badju'nen dem laha' kambingin. ³² Ubus pabo'ohande badju' si Yusup mahāp manamalin

*37:28 Masa miya'an, iye halga'nen bang lella bata'-bata' pinabellihan manjari banyaga'.

pī si samaden duk masan siye, pa'inde, “Inin takesuwa' kami. Payamanun bang badju' anaknun ke inin.”³³ Takilale we' si Yakub badju'in duk pa'inne, “Badju' anaknun du inin. Allō, kinakan we' hayep talun si Yusup!”³⁴ Ubus ginaret we' si Yakub badju'nen bu ne magsemmek karut iye pegge' iye miya'an addat me' a'ahin bang siye dukka manamalan, duk magdukka iye tiggel manamal.³⁵ Kēmon me' anaknen lella-dende pahemokande iye, saguwa' ga'i iye ngatu pinahemokan. Pa'inne, “Dukka ku si anaknun sampay matey ku.” Manjari, masi pe si Yakub magdukka sabab anaknen.

³⁶ Sābu miya'an la'i si Misir pinabellihan we' me' a'a bangsa Isma'elin si Yusup pu si Potipar, a'a Misir. Potipar miya'an dembuwa' a'a langkew si me' kapangandelan we' sultan Misirin duk iye kapitan me' guwaldiya sultanin.

38

Si Yahud duk si Tamar

¹ Masa miya'an, tahala' si Yahud amban me' sakanen, duk pī iye patenna' si lella amban Adullam, inēnan si Hira. ² Pag la'i si Yahud magkesuwa' iye duk dende, anak lella amban Kana'an inēnan si Shua. Maganda iye si dendehin duk magulid siye. ³ Betteng dendehin. Pag nganak iye lella, ēanne si Er. ⁴ Ngiram ne isab iye balik, pag nganak iye lella, ēanne si Onan. ⁵ Pag la'i iye si Kesib, nganak ne isab iye lella, bu ēanne si Shela. ⁶ Pina'andahan we' si Yahud si Er anakne sakahin si dende inēnan si Tamar. ⁷ Saguwa' si Er, ga'i kasulutan Tuhanin si hinangannen. Hangkan hep pinapatey iye we' Tuhanin. ⁸ Ubus pa'in si Yahud pu si Onan, “Hinangun anda bakas anda pungtina'inu ley. Tuhutun pangaddatanten bi supaya niya' puli' pungtina'inun.” ⁹ Saguwa' kata'uhan si Onan we' nakanakin gey kajari paganakne. Hangkan hep kahaba' iye pa'ulid si anda pungtina'inen pabu'usne manni'nen si luwasan supaya dendehin gey betteng we' ne. Manjari gana' tubu' sakane mamateyin. ¹⁰ Gey te'ed kasulutan Tuhanin si hinangan si Onan miya'an. Hangkan pinapatey du isab iye we' Tuhanin. ¹¹ Ubus pa'in si Yahud si eyu'annen, si Tamar, “Pī ne kew dahu' si luma' samanun. Da'a kew magella. Agadun ne si Shela anaknun samanta'an gey pe iye hadje.” Bu tapikilne kaw isab si Shela matey kuwe' me' pungtina'inen. Ubus pī ne si Tamar si luma' samanun, patenna' la'i.

¹² Pag tiggel-tiggel ne, matey ne anda si Yahudin iye anak si Shuahin. Pag kewuli'an ne dukkanen, pī iye duk bagaynen si Hira a'a amban Adullamin hap Timna, pī si a'a mangultihan bili-bilinen. ¹³ Pag kale si Tamar we' hap Timna meto'anen magpakulti bili-biline, ¹⁴ iluwasan we' ne badju'ne pagbalunen, bu magmastura iye, duk iye gey takilale.

Ubus ningkolo' iye si behe tarangka Enayim si lān tudju Timna. Pegge' kata'uhanne we' subul ne si Shela bu ga' ta'ellane. ¹⁵ Pag takite si Yahud iye, kannalne we' burikat iye pegge' kinumbusan luwenen. ¹⁶ Ga' iye takilale we' si Yahud we' bakas eyu'annen. Pī si Yahud si iye la'i si higad lān. Pa'inne, “Dayi' kew, magulid kite.” Ubus pa'in dendehein, “Ine pangurungnu akuhin bang kite magulid?” ¹⁷ Pa'in si Yahud, “Pabo'ohante sa' kew anak kambing amban me' panenkun.” “Urunganun ku dahu' ine-ine hinangnu sanda' samanta'an gey tekka pinabo'ohannun,” pa'in eyu'annen. ¹⁸⁻¹⁹ Pa'in si Yahud, “Ine sanda' kabaya'annu inambananku ka'uhin?” Pa'in dendehein, “Pagtataknun sampay bowetnen duk tungkud inantanannun.” Ubus pinangurung ne we' si Yahud duk magulid ne siye. Pag tahala' ne dendehein, iluwasan badju'ne masturahin duk aseknē balik badju' pagbalunen. Ga' du tiggel kata'uhanne ne we' betteng iye.

²⁰ Ubus dina'ak we' si Yahud bagaynen si Hira, a'a amban Adullamin pī nūranan kambingin si dendehein, duk dina'ak we' ne ineddo' me' panyap bakas inambanannen hinang sanda'in. Saguwa' ga' ne dendehein takasuwa'ne. ²¹ Tinilew we' ne me' lella mala'ihin, pa'inne, “Intag ne burikat matu'u si higad lān inin?” “Ga' niya' bakas burikat tu' u,” pa'inde. ²² Ubus balik ne iye pī pu si Yahud duk pa'inne, “Ga' ne iye la'i. Duk pa'in me' lella mala'ihin pe, we' gana' bakas burikat la'i.” ²³ Pa'in si Yahud, “Bakas ne iye pabo'ohanku anak kambing saguwa' ga' ne iye la'i. Ambat ne si iye me' panyapley duk kite gey pasayehan me' a'ahin.”

²⁴ Pag hatu me' tellum bulan palabey, niya' ngakahan si Yahud we' eyu'annen si Tamar tatuksa' we' burikat iye. Bu betteng iye. Pa'in si Yahud, “Paluwasun bi iye, eggasun bi duk iye matey.” ²⁵ Pag bino'o ne iye paluwas, masan iye pī si meto'annen pu si Yahud, pa'inne, “Iye mekebetteng akuhin dapu' panyap inin. Payamanun bi bang sine dapu' tatak inin duk ingketne duk tungkud inin.” ²⁶ Takilale we' si Yahud me' panyapin. Pa'inne, “Pesōng pe dupangkun amban iye. Pegge' ga' iye pa'ellhanku si anakun si Shela.” Ubus ga' ne iye bakas pa'ulid balik.

²⁷ Pag ta'abut ne iye sōng nganak, kambal anakne dem bettengin. ²⁸ Pag nganak ne iye, dembuwa'in paluwasne tangannen. Hangkan ngeddo' hilu peyat pandeyin bu iningketan we' ne diyata' lengngenne duk pa'inne, “Iye inin mapaguwa' dehelluhin.” ²⁹ Pag inonot we' ne balik tangannen, iye mapaguwa' dehelluhin dembuwa'in. Ubus pa'in pandeyin, “Paguwa' kew hati' dehellu.” Ubus inēnan iye si Peres. ³⁰ Ubus paguwa' ne isab tege ingket peyat si lengngennen duk inēnan iye si Sera.

Si Yusup duk anda Potiparin

¹ Na, bino'o si Yusup hap lahat Misir we' me' a'a bangsa Isma'el bu pinabellihan. Binelli iye we' si Potipar, dembuwa' kapangandelan sultan Misirin, iye kapitan si me' guwaldiya sultanin. ² Patenna' si Yusup si luma' disi Potipar, amunen. Tabangan Tuhanin si Yusup hangkan magkasuddahan te'ed kēmon me' hinangannen. ³ Takite Potipar we' tinabangan we' Tuhanin si Yusup hangkan magkasuddahan kēmon hinangannen. ⁴ Manjari sinna iye pu si Yusup. Hangkan hinangne iye dī dara'akanne duk urunganne iye kapatut magbaya' si kēmon dara'akannen. Pinangandel we' ne me' kēmonnen pu si Yusup. ⁵ Kemuwe miya'an iledjiki'an we' Tuhanin si Potipar sabab si Yusup duk kēmon panyapnen si luma' duk si bulaknen magka'ekka. ⁶ Pinangandel we' Potipar kēmon me' pangalata'nen pu si Yusup. Pegge' la'i ne si Yusup, ga' niya' kasusehan Potipar, iye hadja pinikilnen bang ine kabaya'anne kinakanin.

Na, hāp te'ed lella si Yusup. ⁷ Ga' du tiggel anda amu Yusupin mabaya' si iye duk pa'inne, “Magulid kite.” ⁸ Saguwa' ga'i ngatu si Yusup duk pa'inne si anda amunen, “Pikilun, pegge' tu'u ku ga' niya' kasusehan amukun sabab luma'in. Bakas urunganne ku kapatut magbaya' si kēmon pangalata'nen duk me' dara'akannen. Aku pangandelannen. ⁹ Aku duk iye sali' kapatut kamihin tu'u si luma' inin. Ga' niya' pamagesanne aku bukut hadja bang ka'u, pegge' ka'u hep andanen. Ga'i ku makajari hinang la'at sā miya'an, duse iyan tudju Tuhan.” ¹⁰ Bisan buyu'-buyu'ne si Yusup kahaba' ellew ga'i ngatu si Yusup pa'ulid si iye duk bisan nawe'an iye.

¹¹ Dambuwa' ellew padiyalem luma' si Yusup pegge' niya' hinangne la'i. Ga' niya' la'i diyalem me' dara'akanden bisan dambuwa'. ¹² Inagew we' dende miya'an semmek Yusupin duk pa'inne, “Magulid kite.” Magubas si Yusup paluwas duk ta'ambanne semmeknen la'i si dendehin. ¹³ Pag kitene we' ī' ne lahi si Yusup duk ta'ambanne semmeknen ¹⁴ linganne me' dara'akanden duk pa'inne si siye, “Payamanun bi! Bakas bino'o we' ellakun lella Hibrani miya'an pitu ma'iyā' kite bi. Pikilun bi, pitu iye sōng ngulidan aku, manjari magkilahap ku. ¹⁵ Pag kilahap ku ta'ambanne semmeknen si bihingku duk magubas ne iye paluwas.”

¹⁶ Ubus miya'an inenna' we' dendehin semmek Yusupin sampay tekka ellanen. ¹⁷ Pag tekka ellanen inaka we' ne bakas inakane si me' dara'akanden. Pa'inne, “Lella Hibrani bakas binellinun pitu ensini' sōng nganggagahan aku; ¹⁸ bu pag kilahap ku ta'ambanne semmeknen duk magubas iye paluwas.”

¹⁹ Pag inakahan we' andanen we' “sā ī' hep hinang dara'akannu si akuhin” inastel iye

manamal pu si Yusup.²⁰ Da'akne siniggew si Yusup duk kinalabusu diyalem kalabusu me' pilisu sultanin. Ubus la'i ne si Yusup diyalem kalabusu.²¹ Saguwa' tinabangan we' Tuhanin si Yusup duk kasulitan Tuhanin si iye hangkan kahāpan nakura' guwaldiyahin pu si Yusup.²² Pinangandel we' nakura' guwaldiyahin pu si Yusup kēmon me' pilisu sinduwehin. Ine-ine hinangde diyalem kalabusu iye kapatasin.²³ Na, pegge' si Yusup ne mangantan diyalem kalabusuhin, ga' niya' kasusehan nakura' guwaldiyahin pegge' tabangan Tuhanin si Yusup duk magkasuddahan kēmon hinangannnen.

40

Si Yusup magpahāti teginep me' pilisu

¹ Pag tiggel-tiggel ne amban miya'an, niya' duwangan dara'akan sultan Misirin niya' kasalla'an amuden si siye. ² Inastel sultanin si dara'akanne duwangan miya'an. Dambuwa' in nakura' me' a'a magbo'o-bo'o ininum si sultanin duk dambuwa'in nakura' me' a'a maghinang-hinang panin. ³ Dina'ak siye kinalabusu we' sultanin la'i si luma' kapitan me' guwaldiyahin. La'i hep isab pangalabusuhan si Yusupin. ⁴ Dina'ak si Yusup we' kapitanin ngahatul duwangan pilisu miya'an. Tiggel-tiggel siye la'i dem kalabusu.

⁵ Manjari dambuwa' sangem neginep duwangan dara'akan sultan Misir miya'an pag la'i dem kalabusu. Magseddili-seddili teginepden duk magseddili-seddili isab hātinen. ⁶ Pag tekka si Yusup salungin takitene we' suse siye. ⁷ Hangkan tilewne siye, pa'inne, “We'ey ka'am suse kuwe'itu?” ⁸ Nambung siye, pa'inde, “Suse kami pegge' niya' teginep kami dibuhi' bu ga' niya' ta'u mahātine.” Pa'in si Yusup, “Na, luwal du Tuhanin ngurung kata' u mahāti teginep. Akahanun bi ku bang ine tinepinepbin.”

⁹ Manjari magaka ne nakura' me' a'a magbo'o-bo'o ininum sabab tinepinepnen pu si Yusup, pa'inne, “Neginep ku we' niya' ko' bahan ubas si harapanku. ¹⁰ Bahan miya'an tege pange tellu. Ngandawen me' pange miya'an bu magtawus numping duk tege buwa' ubus bu tahak buwa'nen. ¹¹ La'i ko' ku ngantan sawan sultanin bu ineddol we' ku buwa' ubasin duk pinessel we' ku pinapī bohe'nen dem sawanne duk sōnganku iye.”

¹² Pa'in si Yusup, “Na, inin hātinen, tellu pangehin tellum bahangi. ¹³ Katellum bahanginen ampun sultanin kew iyan duk pinaluwas kew duk pinabalik pī si hinangnu tagna'in. Duk sōngannu du sawanin si sultanin kuwe' tagna'in. ¹⁴ Na, bang hāp ne parasahannun esseb-essebun sa' ku duk sabbutun ku si sultanin duk du ku paluwasne amban kalabusu inin. ¹⁵ Hangkan hep ku tu'u si lahat inin pegge' bakas ku siniggew amban lahat me' Hibrani. Bu tiggelanku tu'u si lahat inin ga' isab niya' bakas hinangku la'at bu masi pe ku iside dem kalabusu.”

¹⁶ Pag kale nakura' me' a'a maghinang-hinang panin we' hāp hati' tineginep a'a magbo'o-bo'o ininum si sultanin, pa'inne pu si Yusup, “Na, teginepkun isab we' maglutu ku tellu paraka' pinagbangkat-bangkit penno' we' pan. ¹⁷ Paraka' amban diyata'in penno' we' bayu'-bayu'an pan duk bāngbāng para si sultanin. Manjari pan amban diyata'in kinakan we' me' manuk-manuk.” ¹⁸ Pa'in si Yusup, “Hātinen, tellu paraka'in tellum bahangi isab. ¹⁹ Katellum bahanginen paluwas sultanin du kew ubus bu da'akne pinunggelan kōknun duk binowet barannun diyata' kayu duk kakan me' manuk-manuk isinun.”

²⁰ Katellum bahanginen ne, ellew panganakan sultanin. Magkādja'an iye duk batikne kēmon kapangandelannen. Paluwasne amban kalabusu nakura' me' a'a magbo'o-bo'o ininum duk nakura' me' a'a maghinang-hinang panin duk da'akne bino'o si harapan kapangandelannen kēmon. ²¹ Pinabalik we' ne nakura' me' a'a magbo'o-bo'o ininum pī si hinangne tagna'in supaya sōnganne sawanin si sultanin. ²² Saguwa' nakura' me' a'a maghinang-hinang panin dina'ak we' ne pinapatey binowet diyata' kayu. Tewwa' te'ed me' bakas pina'in si Yusup sabab taginepden. ²³ Manjari nakura' me' a'a magbo'o-bo'o ininum ga' ta'essebne nabang si Yusup. Takeyipatne ne.

41

Si Yusup magpahāti taginep sultanin

¹ Palabey ne duwen tahun neginep sultanin we' la'i ko' iye nengge tapit si higad bohe' hadje inēnan Nil. ² Niya' ko' takitene patakas amban Nil miya'an pitu' sapi' hāp duk lemmek. Mangan balili siye la'i. ³ Ubus niya' isab paturul pitu' sapi' seddili, debbes duk kagkag manamal patakas amban Nil miya'an. Pī siye nengge si bihing sapi' sinduwehin la'i si higad Nil. ⁴ Bu me' sapi' makagkagin kakande me' sapi' mahāp duk malemmekin. Ubus miya'an ngape ne sultanin. ⁵ Ubus tuli iye balik bu ne ne isab neginep balik. Niya' ko' dampo'on kuwe' paley pitu' tangka buwa'nen lemmek duk hāp manamal. ⁶ Ubus niya' ko' isab takitene tomo' pitu' tangka, buwa'nen kagkag duk lanes sabab baliyu panas. ⁷ Iloroy we' makagkagin me' pitu' malemmekin. Ubus bu ngape sultanin duk kata'uhanne we' teginep hati' hadja miya'an. ⁸ Pag salung ne suse sultanin. Masan iye da'akne pī si iye kēmon me' a'a elimu'an duk a'a lalem kata'unen. Pag la'i ne siye kēmon inakahan we' sultanin me' teginepne miya'an, saguwa' ga' niya' siye ta'u mahātine si sultanin.

⁹ Manjari missā nakura' me' a'a magbo'o-bo'o ininum si sultanin, pa'inne, “Kuwe'itu ta'essebku me' kasalla'annu si akuhin. ¹⁰ Metu'uhin pag inastel kew si kami me' dara'akannun, dina'ak kami duk nakura' me' a'a maghinang-hinang panin kinalabusu we' nu dem luma' kapitan guwaldiyahin. ¹¹ Dambuwa' sangem neginep kami duwangan sali'-sali

¹. Saguwa' magseddili taginep kamihin. ¹² Manjari niya' la'i dembuwa' lella Hibrani bata' pe, dara'akan kapitan me' guwaldiyahin. Pag magaka kami si iye tineginep kamihin, pinahātihan kami we' ne. Akahanne kami dangan-dangan hāti teginep kamihin. ¹³ Tewwa' kēmon pina'innen. Aku, pinabalik ku si hinangkun duk a'a dambuwa'in pinapatey ne.”

¹⁴ Sakali' takale sultanin miya'an magtawus pinasan we' ne dina'ak pī si iye si Yusup. Magdayi'-dayi' siye ngeddo' si Yusup pinaluwas amban kalabusu. Magkeke dahu' iye duk magganti' semmek ubus bu pī ne iye si sultanin. ¹⁵ Ubus pa'in sultanin pu si Yusup, “Bakas ku neginep bu ga' niya' ta'u mahātine. Takaleku we' ta'u kew magpahāti teginep.” ¹⁶ Nambung si Yusup pa'inne, “Duma'in hep aku, Sultan. Saguwa' pahātihan Tuhanin du kew bang ine teginepnun bu hātinen para si kahāpannu du.”

¹⁷ Ubus pa'in sultanin pu si Yusup, “Teginepkun we' la'i ku nengge si higad bohe' Nil. ¹⁸ Na, niya' pitu' sapi' hāp duk lemmek manamal patakas amban Nil miya'an. Mangan balili siye la'i. ¹⁹ Ubus bu niya' paturul pitu' sapi' seddili patakas. Me' sapi' miya'an debbes duk kagkag manamal. Ga' ku bakas ngite sapi' debbes kuwe' miya'an tu'u si kēmon lahat Misir inin. ²⁰ Ubus bu me' sapi' makagkagin kakande me' pitu' sapi' malemmekin. ²¹ Pag ubus kakande ga'i takilale we' bakas kakande pegge' ga' du halin kagkagden. Ubus ngape ne ku. ²² Manjari,” pa'inne, “neginep ku balik. Niya' dampo'on kuwe' paley pitu' tangka buwa'nen lemmek duk hāp manamal. ²³ Ubus bu tomo' isab pitu' tangka buwa'nen kagkag duk lanes sabab baliyu panas ²⁴ bu iloroy we' me' buwa' makagkagin me' buwa' mahāpin. Bakas akaku tineginepku inin si me' a'a elimu'an saguwa' ga' niya' ta'u mahātine.”

²⁵ Pa'in si Yusup si sultanin, “Me' teginepnun, Sultan, magdambuwa' du hātinen. Pakitehan Tuhanin si ka'u bang ine sōng hinangnen. ²⁶ Me' pitu' sapi' mahāpin,” pa'inne, “hātinen pitun tahun, duk me' pitu' tangka buwa' mahāpin hātinen pitun tahun du isab. Magdambuwa' du hātinen. ²⁷ Me' pitu' sapi' madebbes duk makagkagin, iye mapaturul si me' mahāpin hātinen pitun tahun,” pa'inne, “duk me' pitu' tangka buwa' makagkagin duk malanes sabab baliyu panasin hātinen pitun tahun isab. Hātine inin sōng niya' pitun tahun unus. ²⁸ Akahante kew, Sultan, pakitehan Tuhanin si ka'u bang ine sōng hinangne. ²⁹ Sōng tekka dahu' pitun tahun manjari manamal kēmon tinanem diyalem lahat Misirin. ³⁰ Saguwa' paturul amban iyan niya' isab pitun tahun unus. Hangkan ga'i ne ta'essebde masa ka'ekka kapamanganin. Sigpit manamal dem lahatin we' unusin. ³¹ Hawal kasigpitan iyan ga' niya' a'a maka'esseb bakas kamanjari me' tinanemden.” ³² Pa'inne pe, “Hangkan minduwe teginepnun supaya kata'uhannu we' dembūs-būs ne Tuhanin duk ga' i tiggel asal patekkane kēmon inin.”

³³ “Manjari,” pa'inne pe, “hāp, Sultan, bang kew miha dembuwa' a'a ta'u duk pandey

mikil bu urunganun iye kapatut ngantan dem lahat Misir inin.³⁴ Hāp isab bang urungannu kapatut me' a'a sinduwehin magnakura' si kalahatan inin. Dem pitun tahun kamanjari me' tinanemin, bahagi'un pinalime kēmon jari me' tinanem si Misirin duk eddo'un da bahagi'.³⁵ Ubus,” pa'inne pe, “subey eddo' me' nakura'in kēmon bahagi' si ka'uhin, Sultan, dem kapitun tahun kamanjari tinanemin bu inenna' pahāp-hāp we' de diyalem me' bodega si me' puweblo.³⁶ Buwa' tinanemin dem me' bodega miya'an subey inenna' duk niya' kinakan bang tekka pitun tahun unusin duk ga'i inunus me' a'a Misirin.”

Si Yusup tahinang nakura' la'i si lahat Misir

³⁷ Manjari sultanin duk kēmon me' bata'nen kasulutan si binissā si Yusup miya'an.
³⁸ Pa'in sultanin si me' bata'nen, “Ga' te'ed niya' takasuwa'te bi a'a kuwe' si Yusup iyan. La'i si iye kata'u amban Tuhanin.”³⁹ Ubus pa'inne pu si Yusup, ”Ga' niya' a'a paliyu kata'unen duk kapandeyannen amban ka'u, pegge' pinata'u kew we' Tuhanin.⁴⁰ Ka'u ne iye magbaya' si kēmonkun. Kēmon a'akun dem lahat inin subey ne patuhut si ka'u. Luwal aku, pegge' sultan ku, langkew amban ka'uhin.”⁴¹ Pa'inne pe, “Kuwe'itu ka'u ne mangantanan lahat Misirin.”⁴² Ubus pinellusan we' sultanin sinsimne tege malka sultanin* amban gulameyne bu pinapī si gulamey si Yusup. Pinasemmekan hāp we' ne si Yusup bu pinapīhan gantung li'ug bulawan si kelongne.⁴³ Ubus bu da'akne si Yusup pasakey diyata' pasakeyan* para a'a mapasunu' si sultanin. Bu niya' dehellu amban iye ngalingan, pina'in, “Pasujud ka'am*.” Sā miya'an pinatingkolo' si Yusup we' sultanin ngantanan lahat Misirin.

⁴⁴ Pa'in sultanin pu si Yusup, “Aku sultanin, saguwa' ga'i makajari me' a'ahin tu'u dem lahat Misir maghinang ine-ine bang ga'i du da'aknu.”⁴⁵ Ubus bu ginanti'an we' sultanin ēn Yusupin bu ēnane iye Sapenat-panea. Ubus pina'andahan we' sultanin si Yusup pu si Asenat, anak Potipera, imam amban On. Sā miya'an labeyannen hangkan si Yusup tapagbaya' la'i si lahat Misir.

⁴⁶ Tagna' si Yusup dina'ak magbaya' we' sultan Misirin tellumpū' tahun umulnen. Pag

*41:42 Sinsim sā miya'an ginuna para pagpilma.

*41:43a Pasakeyan sultanin masaley arak kuwe' kalesa, suga' ga' niya' sapewne bu hāp te'ed.

*41:43b lit. ‘abrek’; ga'i tantu kata'uhan hātinen, kaw ‘pasujud ka'am’ atawa ‘palī' ka'am’ atawa ‘da'a ka'am si lān’.

tahala' si Yusup amban sultanin lumengngan iye pī si kalahat-lahatan dem lahat Misir.⁴⁷ Dem pitun tahun ekka manamal jarihan tinanemin⁴⁸ duk paka'eddo' we' si Yusup kēmon buwa' tinanemin bu paka'enna'ne dem bodega si me' puweblo. Si kēmon puweblohin enna'ne kinakan amban me' tana' mapaliputin.⁴⁹ Banes manamal kinakan inenna' we' si Yusup; duk padeheng ne iye nakesne pegge' ekka ne manamal kuwe' ekkahan umus si tahikin hangkan ga'i ne tatakes; inenna' ne hadja.

⁵⁰ Ga' pe tekka unusin niya' ne duwe anak si Yusup lella duk andanen Asenat, anak Potipera, imam amban Onin.⁵¹ Pangēn si Yusup anakne sakahin Manasse*. “Pegge',” pa'inne, “tabang Tuhanin ku duk takeyipatku ne kēmon me' bakas kasusehankun duk me' usbakun.”⁵² Pangēnne anakne salihin Eprayim*. “Pegge',” pa'inne, “inurungan ne ku duwe anak we' Tuhanin tu'u dem lahat bakas kasigpitankun.”

⁵³ Manjari pag ubus ne pitun tahun kamanjari me' tinanemin la'i si Misir⁵⁴ tekka ne pitun tahun unusin s̄a bakas pina'al si Yusupin. Niya' unus si kēmon kalahatan. Saguwa' la'i si Misir ekka kinakan inenna'.⁵⁵ Pag kakulangan ne si kinakan me' a'a si kēmon lahat Misirin bu inusan ne siye, māku kinakan siye amban sultanin. Pa'in sultanin si me' a'a Misirin, “Pī ka'am pu si Yusup duk ine-ine da'akne hinangun bi.”⁵⁶ Pag latag ne we' unus lahat miya'an, iluka we' si Yusup kēmon me' bodegahin duk pinabellihan we' ne kinakanin si me' a'a Misirin. Pegge' inunus te'ed me' a'ahin.⁵⁷ Tekka ne si lahat Misir me' a'a amban me' lahat seddilihin magbelli kinakan amban si Yusup pegge' pasōng unusin si kēmon kalahatan si dunya.

42

Me' pungtina'i si Yusup pī hap Misir melli kinakan

¹ Pag takale si Yakub we' niya' kinakan pinabellihan la'i si lahat Misir, pa'inne si me' anaknen, “We'ey hadja ka'am pahali?² Takaleku,” pa'inne, “we' niya' ko' kinakan pinabellihan la'i si Misir. Pī ka'am bellihanun kite bi kinakan duk kite bi ga'i matey.”

³ Manjari pī ne me' saka si Yusup sampū'in magbelli kinakan si lahat Misir.⁴ Saguwa' ga' i dina'ak nuhut Binyamin, sali Yusupin, we' si Yakub pegge' tinalew iye kaw niya' umantag si iye.⁵ Magtuhut ne me' anak Yakubin duk me' a'a sinduwehin pī magbelli

*41:51 Ēn Manasse inin bissā Hibrani duk hellingnen arak kuwe' 'takeyipat' si bissā Hibrani.

*41:52 Ēn Eprayim bissā Hibrani isab duk hellingnen arak kuwe' 'manjari' atawa 'dubli jarinen' si bissā Hibrani.

kinakan pegge' kasigpitan isab siye sabab unusin si lahat Kana'an.

⁶ Manjari, si Yusup ne mangantan lahat Misirin, duk iye magantan me' magpabelli kinakan si kēmon me' a'ahin. Manjari pī me' saka Yusupin si iye duk pasujud siye si iye, lendo'den diyata' bulak. ⁷ Takilale we' si Yusup me' sakanen saguwa' magmā-mā ga' i siye takilalene ubus bu binistiga siye we' ne, pa'inne, “Ambanbi?” “Amban lahat Kana'an,” pa'inde, “pitu kami melli kinakan.” ⁸ Bisan si Yusup takilalene sakanen, bang siye ga' iye takilalede. ⁹ Ta'esseb-esseb si Yusup me' bakas tineginepne metu'uhin bu pa'inne si siye, ¹⁰ “Ka'am iyan ispāy. Hatu pitu ka'am mayam hadja bang sa'ingge kami makajari tada'ag.” ¹⁰ Pa'inde, “Duma'in kami pitu magispāy, Tuwan, pitu kami, me' dara'akannun, melli kinakan hadja. ¹¹ Dambuwa' du sama kamihin. Me' a'a bentel kami. Duma'in kami, me' dara'akannun, ispāy.” ¹² Pa'inne si siye, “Duma'in. Asal magispāy ka'am pitu si lahat inin mayam bang sa'ingge makajari tada'ag.” ¹³ Ubus pa'inde, “Kami, me' dara'akannun, sampū' duk duwe kami magpungtina'ihin. Dambuwa' du sama kamihin la'i si lahat Kana'an. Kabungsuhanin ī' la'i ta'amban si sama kamihin duk dambuwa'in ubus ne matey.”

¹⁴ Saguwa' si Yusup, pa'inne, “Sā pina'inkun hep, ispāy ka'am. ¹⁵ Payamanku ko' bang to'o ke pina'inbin. Bang ga'i pitu salibin, sapahanku we' ga'i ka'am makajari tahala' amban lahat inin. To'o pina'inku inin kuwe' to'o we' ellum sultanin. ¹⁶ Dambuwa' ka'am pī ngeddo' salibin duk me' sinduwehin tu'u dahu' dem kalabusu duk kata'uhanku bang to'o ke pina'inbin. Bang ga'i to'o, asal bugtu' ispāy te'ed ka'am.” ¹⁷ Ubus bu kinalabusu siye we' ne tellum bahangi.

¹⁸ Pag katellum bahanginen pa'in si Yusup si siye, “Pegge' tinalew ku si Tuhan ma'ase' ku si ka'am. Hinangun bi inin duk ka'am ellum. ¹⁹ Bang a'a bentel ka'am, makajari dambuwa' hadja ka'am ta'amban tu'u dem kalabusu. Sinduwehin makajari pī mo'o kinakan si anak-andabin duk siye ga'i inusan. ²⁰ Ubus bu bo'ohun bi pitu salibin. Bang sā iyan hinangbi kata'uhanku we' bennal binissābin duk ka'am ga'i papateyku.” Tinuhut we' de bissāne miya'an. ²¹ Ubus magbissā-bissā siye dīhanande, pa'inde, “Bugtu' inin ne tumbas hininangten bi sabab si Yusup pungtina'iten bi. Takitete bi kasigpitannen duk talewnen. Pabuyu'-buyu' iye si kite bi bu ga' asipte bi. Hangkan hep kasigpitan kite bi kuwe'itu.” ²² Pa'in si Ruben, “Hangkan ne pa'inku, ‘Da'a iye binasahun bi,’ saguwa' ga' ka'am ngasip. Na, kuwe'itu tinumbasan kite bi sabab kamateynen.” ²³ Ga'i kata'uhande we' tasabut si Yusup binissāden pegge' niya' hep a'a magpahāti si siye. ²⁴ Ubus tahala' si Yusup duk nangis iye. Pag ubus iye nangis, pī iye balik duk missā si siye. Ubus bu dina'ak ineddo' we' ne Simeon duk dina'ak iningketan we' ne sābu la'i pe siye.

²⁵ Manjari da'ak si Yusup dara'akannen pinenno'an karut me' sakanen duk kinakan duk

pinabalik sīnden dangan-dangan inisi dem karutde duk inurungan isab siye lutu'. Iye miya'an hininang we' me' dara'akannen.

²⁶ Ubus dinuwa' ne we' me' pūngtina'ine miya'an kinakanin diyata' hayepde, ubus bu hap luma' ne siye. ²⁷ Pag sakali' siye padeheng pegge' sangem ne, iluka we' dambuwa'in karutnen urunganne hayepnen kinakan. Takitene sīnnen la'i dem karut. ²⁸ Pa'inne si me' pūngtina'inen, "Tiya' du pinabalik sīnkun. Tiya' du tu'u dem karutku." Arak siye ka 'umāgadan duk migpid siye manamal duk pa'inde, "Ine te' hinangan Tuhan si kitehin bi?"

²⁹ Pag tekka ne siye balik la'i si lahat Kana'an, magaka ne siye pu si Yakub samaden sabab kēmon bakas ma'umantag si siyehin. ³⁰ Pa'inde, "A'a miya'an, iye mangantan lahat Misirin, binistiga kami we' ne duk pa'inne we' ispāy ko' kami la'i si lahatde.

³¹ Akahan kami iye we' kami me' a'a bentel. 'Duma'in kami ispāy,' pa'in kami. ³² 'Sampū' duk duwe kami magpūngtina'ihin. Magdambuwa' sama kami. Dambuwa'in matey ne, bu salihin ī' la'i si sama kamihin si lahat Kana'an.' ³³ Manjari pa'in a'a mangantan lahat miya'an si kami, 'Kahagad ku we' a'a bentel ka'am bang ambananbi tu'u si aku dambuwa' pūngtina'ibin. Ubus sinduwehin ka'am bo'ohanun bi ne kinakan usbabin si lahat Kana'an duk siye ga'i inusan.' ³⁴ Pa'inne pe, 'Bo'ohun bi pitu salibin duk kata 'uhanku we' asal duma'in ka'am ispāy saguwa' me' a'a bentel ka'am. Ubus paluwasku du pūngtina'ibin duk makajari ka'am lumengngan tungan-tungan tu'u si lahat inin.' "

³⁵ Pag bu'usande isi karutden takesuwa'de du sīnden dangan-dangan la'i dem karutde. Pag kite de sīnden tinalew siye. Sampay samaden isab tinalew. ³⁶ Manjari pa'in samaden si Yakub si siye, "Ka'am hadja jānnen hangkan lepas me' anakkun. Matey ne si Yusup duk ga' ne tu'u Simeon. Kuwe'itu batang eddo'bi ne isab Binyamin. Aku iye manandal kasusehanin!" ³⁷ Manjari pa'in si Ruben si samanen, "Bang ga'i tūrananku pitu balik Binyamin papateyun sa' duwe anakku lellahin. Pangandelun si aku Binyamin duk tūrananku du iye balik pitu si ka'u." ³⁸ Nambung samanen, pa'inne, "Ga'i makajari; ga'i anakkun nuhut ka'am pegge' matey ne sakane langgungin duk iye sa' dendangan ta 'ambanin. Bang upama niya' umantag si iye si palengngananbi suddanen matey ku we' dukkakun."

43

Balik me' pūngtina'i Yusupin hap Misir mo'o Binyamin

¹ Saguwa' sigpit me' a'a si lahat Kana'anin sabab unusin. ² Pag ubus ne we' disi Yakub kinakan bino'o amban Misirin, pa'in si Yakub si me' anaknen, "Pī ne ka'am pī balik

mellihan kite bi kapamangan bisan ku'ahat.”³ Saguwa' pa'in si Yahud, “Bakas nessa' a'a miya'an, pa'inne, ‘Bang ga'i nuhut ka'am salibin ga'i ka'am makajari paharap si aku.’

⁴ Na, bang da'aknu nuhut sali kamihin, pī kami balik mellihan kite bi kapamangan.

⁵ Saguwa' bang ga'i da'aknu nuhut Binyamin ga'i kami pī balik pegge' pa'in a'a miya'an we' asal ga'i ko' kami kajari paharap si iye bang ga'i nuhut sali kamihin.”

⁶ Pa'in si Yakub, “We'ey sā iyan hinangbi si akuhin? We'ey pe ka'am magaka we' niya' 'pungtina'ibi seddili?”⁷ Nambung siye, pa'inde, “Pegge' magtilew-tilew isab a'a miya'an sabab kite bi duk sabab me' usbaten bi. Pa'inne, ‘Ellum pe samabin? Niya' pe ke 'pungtina'ibi seddili?’ Ubus nambung hadja kami. Ga' kata'uhan kami we' da'akne bino'o pī sali kamihin.”

⁸ Manjari pa'in si Yahud pu si Yakub, “Da'akun ne nuhut aku Binyamin duk kami tapi duk kite bi ga'i matey we' kewugtu', kēmon kite bi sampay ka'u duk me' anak kamihin.

⁹ Nanggung ku we' asal tūrananku du iye balik pitu. Aku du mangipat iyehin. Bang ga'i iye tūrananku balik pitu si ka'u mole' si aku susunin tiggelanku ellum.¹⁰ Bang si' kami ga' lahan-lahannu, bisan si' kami miya'an minduwe magbalik-balik pī melli kinakan.”

¹¹ Manjari pa'in samaden si siye, “Na, bang ga' niya' dapatte bi, iye inin hinangun bi. Mo'o ka'am me' bayu'-bayu'an mahāpin amban lahatte bi inin pangurung a'a miya'an. Bo'ohanun bi iye bohe' buwani duk me' bayu'-bayu'an getta' kayu bengngi duk bigi buwa' kayu hāp kinakan kuwe' bigi pistasiyo, duk bigi almon.¹² Dublihanun bi sīn bino'obin duk tūrananun bi bakas dem karutbin, pegge' hatu siye sala'. Ubus sinduwehin pamellihun bi ne kinakan balik.¹³ Bo'ohun bi isab salibin duk pī ka'am balik si a'ahin.¹⁴ Karayaw urungan Tuhan Mabalakatanin pikilan hāp a'a miya'an supaya ma'ase' iye duk papole'ne Simeon duk Binyamin. Saguwa' bang iye kahandak Tuhanin we' matey anakkun, na, magsabal ku hadja.”

¹⁵ Manjari bino'o we' de me' pangurungden duk dubli sīnden duk Binyamin isab. Pī ne siye tudju Misir. Pag la'i ne siye, pī siye paharap pu si Yusup.¹⁶ Pag kite si Yusup we' nuhut Binyamin pa'inne si dara'akannen, “Bo'ohun siye pī si luma' bu padiyalemun siye bu sumbali'anun kami kambing duk magmemes ka'am pegge' mangan kami duk me' a'a iyan lettu miya'an.”¹⁷ Iye ne miya'an hininang we' dara'akannen duk bo'one siye pī si luma' si Yusup.

¹⁸ Tinalew me' 'pungtina'i Yusupin pegge' bino'o siye pī si luma' si Yusup. Kannalde kaw siye tuntutanne sabab sīn bakas umisi dem karutden tagna' papīden hangkan siye bino'o si luma'ne. Magbissā-bissā siye pa'inde, “Kaw kite bi siniggew we' ne duk me' hayepten bi duk hininang banyaga'ne.”¹⁹ Hangkan pī ne siye si dara'akan pangandelan Yusupin duk magbissā siye la'i tapit si gawang luma'in²⁰ pa'inde, “O, Tuwan, bang

makajari niya' bissā kami si ka'u. Bakas kami pitu metu'uhin melli kinakan. ²¹ Pag tahala ' ne kami bu tekka si padeheng-dehenganley sangem, iluka we' kami karut kami hin. Na, ī' la'i sīn bakas pamelli kami hin dem karut kami dangan-dangan. Hangkan tiya' ne tūranan kami balik. ²² Duk mo'o pe kami sīn pamelli kami kinakan balik. Ga'i kata'uhan kami bang sine mamapī sīn dem karut kami hin.” ²³ Nambung iye, pa'inne, “Da'a ka'am suse. Da'a ka'am tinalew. Tuhan pagtuhananbin duk pagtuhanan samabin iye hatu mamapī sīn dem karutbin. Tasangkaku hep bayedbin.” Ubus pinaluwas we' ne Simeon pī si siye.

²⁴ Manjari pinadiyalem siye we' dara'akan pangandelan Yusupin, inurungan siye we' ne bohe' pangoso'de bettise duk pinakan we' ne hayepden. ²⁵ Pag inakahan siye we' mangan siye la'i duk si Yusup lettu ellew, binettad we' de pinahāp-hāp me' pangurungden.

²⁶ Pag tekka si Yusup si luma' bo'ode pangurungden padiyalem pī si iye, duk pasujud siye si iye. ²⁷ Ubus tilewne siye pa'inne, “Sa'ingge ne ka'am? Sa'ingge ne samabin, a'a bahi' bakas inakahanbi akuhin? Ellum pe iye?” ²⁸ Pa'inde, “Awe', ellum pe sama kami hin duk biskey pe.” Ubus miya'an pasujud siye si iye balik.

²⁹ Pag takite si Yusup saline langgungin Binyamin tilewne siye, “Inin ke salibi bakas inakabi si akuhin?” Ubus pa'inne pu si Binyamin, “Karayaw inurungan kahāpan kew we' ' Tuhanin, Toto'.” ³⁰ Ubus miya'an pegge' takalessane we' sōng nangis iye hawal lasane si salinen, magdayi'-dayi' si Yusup tahala' pī si bilikne ubus bu nangis iye la'i.

³¹ Manjari ngula'up dahu' si Yusup ubus bu balik iye pī si siye. Sandalanne pagtangisnen duk pa'inne si me' dara'akannen, “Magtāgad ne ka'am.” ³² Binettad we' de tellu tumpuk pagkakanan, dembuwa'in pu si Yusup dendangan, dembuwa'in para si me' punggina'inen duk dembuwa'in isab para si me' a'a Misir sawe'nen. Lemmi' me' a'a Misirin bang siye mangan magtampu duk me' a'a Hibrani. Ga'i kuhi si siye.

³³ Pinatingkolo' we' si Yusup me' punggina'inen pinagsunu'-sunu' dehellu sakahin ubus tamanan dambuli salihin. Hangkan hep ulali' manamal me' punggina'inen. ³⁴ Niya' me' la' uk amban pamanganan si Yusup bino'o pī si siye, saguwa' pangurung Binyaminin minlime ekkahannen amban me' punggina'ine sinduwehin. Ubus mangan siye duk nginum duk maglami-lami siye kēmon.

Sawan malepasin tinapukan dem karut

¹ Pag ubus siye mangan, dina'ak we' si Yusup dara'akan pangandelannen, pa'inne, “Penno'anun karut me' a'a iyan duk kinakan tamanan tabo'oden duk me' sinden isihun dem karutde dangan-dangan. ² Ubus isihun sawanku pilakin dem karut salihin duk sîn pamelline kinakanin.” Ubus tinuhut we' dara'akan pangandelannen kēmon pina'in Yusupin.

³ Manjari pag subu-subu ne dina'ak hap luma' ne me' pungtina'i Yusupin sampay me' hayepden. ⁴ Ga' pe siye tala amban puweblo, pa'in si Yusup si dara'akan pangandelannen, “Pī kew paturul si me' a'a miya'an. Bang ta'abutnu siye pa'inun si siye, ‘We'ey tumbasanbi mahāpin duk la'at? ⁵ We'ey tangkewbi sawan amukun? Sawan iyan gunane paginumanne duk pagpayam-payamanne isab. La'at hininangbi iyan.’ ”

⁶ Pag ta'abutne si siye, sâ miya'an bissâ dara'akan pangandelan Yusupin si siyehin. ⁷ Manjari pa'inde si iye, “We'ey kew, Tuwan, missâ sâ iyan? Bugtu' ga'i makajari bang kami maghinang la'at sâ miya'an. ⁸ Pikilun, me' sîn bakas takesuwa' kami dem karut kamihin tūranan kami balik si ka'am amban lahat Kana'an. We'ey pe tangkew kami pilak atawa bulawan amban luma' amunun? ⁹ Bang takasuwa'nu sawanin dem karut kami, sine-sine ne kami me' dara'akannun pala'ihan sawan miya'an, ambat iye matey duk kami sinduwehin manjari me' banyaga'nu ne, Tuwan.” ¹⁰ Nambung iye, pa'inne, “Sâ pina'inbin ne. Saguwa' iye hadja pala'ihan sawanin mamanjari banyaga'kun. Ka'am sinduwehin ga' niya' sâ'bi.” ¹¹ Ubus dangan-dangan siye magdayi'-dayi' maduwa'i duwa'anden duk keniya-keniya ngaluka karutnen. ¹² Ubus pinagturul-turul we' ne piniha sawanin dem karutde dehellu sakahin tamanan dambuli salihin. Takasuwa' sawanin dem karut Binyamin. ¹³ Manjari ginaret we' de badju'den pegge' suse siye manamal duk magpaduwa' siye balik duk balik siye pī si puweblo.

¹⁴ Pag tekka disi Yahud duk me' pungtina'inen la'i si luma' si Yusup, la'i pe iye si luma'. Manjari pasujud siye si iye. ¹⁵ Tilew si Yusup siye, pa'inne, “Ine te' bakas tahinangbi inin? Ga'i ke kata'uhanbi we' a'a kuwe' aku inin asal ta'u magpayam hangkan asal kata'uhanku du me' tinapukanin?” ¹⁶ Pa'in si Yahud, “Ine sambung kamihin, Tuwan? Ine pa'in kami duk kata'uhannu we' ga' niya' duse kami si inin. Asal inin panumbas Tuhan duse kami metu'uhin. Tiya' ne kami magpabanyaga' si ka'u, Tuwan, kami kēmon sampay iye bakas pangesuwa'an sawan dem karutnen.” ¹⁷ Saguwa' nambung si Yusup, pa'inne, “Ga'i makajari, ga'i ku mabaya' sâ iyan. Iye bakas pangesuwa'an sawan dem karutnen, iye hadja dendangan banyaga'kun. Ka'am sinduwehin hap luma' ne ka'am balik pī si samabin karayaw ga' niya' baya-bayabi.”

¹⁸ Manjari patapit si Yahud pu si Yusup duk pa'inne, “O, Tuwan, ampunun ku we'

niya' akaku si ka'u, Tuwan, niya' batang bissāku papasti'. Da'a kew astel si aku. Ka'u, Tuwan, kuwe' ne kew sultan Misirin. ¹⁹ Bakas tilewnu kami, me' dara'akannun, bang ellum pe ke sama kamihin duk bang niya' pe ke pungtina'i kami seddili. ²⁰ Duk pa'in kami si ka'u, 'Awe', ellum pe sama kamihin. Bahi' ne iye duk niya' isab anakne dambuwa' si kabahi'nen, iye sali kamihin. Na, sakanen, iye sawe'ne magdambuwa' sa 'ihin, ubus ne matey. Hangkan hep iye sa' dendangan talebbihin duk kinalasahan iye manamal we' sama kamihin.' ²¹ Ubus pa'innu si kami, 'Bo'ohun bi iye pitu si aku duk iye kiteku.' ²² Pa'in kami si ka'u, 'Ga'i makajari bang tahala' si Toto' amban sama kamihin pegge' bang tahala' iye, sudda matey sama kamihin.' ²³ Ubus pa'innu hep si kami, 'Bang ga'i nuhut salibin pitu ga'i ku takitebi balik.'

²⁴ "Na, pag balik kami pī si sama kamihin akahan kami iye bakas pina'innun.

²⁵ Manjari sakali' kami da'akne balik pitu melli me' kapamangan bisan ku'ahat,

²⁶ nambung kami, pa'in kami, 'Ga'i kami makajari padurul balik pī si Misir bang ga'i makatuhut sali kamihin. Pegge' ga'i kami tapaharap si a'a miya'an bang ga'i nuhut sali kamihin.' ²⁷ Ubus pa'in sama kamihin si kami, 'Kata'uhanbi we' niya' anak kami duk andaku tugguhin duwe lella. ²⁸ Dambuwa'in ga' ne kuwe'itu, ubus pa'inku we' bakas takakan hayep ne iye pegge' sampay kuwe'itu ga' iye kiteku.' ²⁹ Pa'inne pe, 'Bang bo'obi pe isab salibin tahala' amban aku bu niya' umantag si iye, sudda matey ku we' dukkakun,' pa'inne. ³⁰ Hangkan hep, Tuwan, bang tekka ku balik si sama kamihin bu ga' i nuhut sali kamihin, ³¹ iye makamatey iyehin bang kitene we' ga' makatuhut kami anaknen pegge' hadje te'ed lasane pu Binyaminin. ³² Aku maggarantolin we' asal tūrananku te'ed iye. Pa'inku, 'Bang ga' iye tūrananku si ka'u, dusehan ku si ka'u, Amma', ga' niya' tamananne puwas.' ³³ Hangkan pākuku si ka'u we' aku ne hadja mapa 'ambanin duk manjari banyaga'nun ganti' si Toto'. Saguwa' sali kamihin duk me' sakane sinduwehin subey du tapole'. ³⁴ Inumey sa' tapabalikku pī si sama kamihin bang ga' i makatuhut si Toto'? Ga' i tasandalku si Amma' mayaman bang niya' umantag si iye sabab dukkanen."

45

Magpakilale si Yusup si me' pungtina'inen

¹ Manjari ga' i ne tasandal si Yusup pagtangisnen si harapan kēmon dara'akannen duk pa'inne si siye, "Pī ka'am dahu' kēmon tahala'." Manjari ga' niya' a'a seddili talebbi la' i dem bilik luwal si Yusup duk me' pungtina'inen. Ubus magpakilale ne si Yusup si me' pungtina'inen. ² Magtāring iye manamal hangkan takale iye we' me' a'a Misirin, duk

magaka me' a'ahin sampay umabut pī si sultan Misirin.

³ Pa'in si Yusup si me' pungtina'inen, “Aku hep si Yusup. Ellum pe ke samakun?” Saguwa' ga' sumambung me' pungtina'inen pegge' takeddut dem ateyden duk tinalew siye. ⁴ Ubus pa'in si Yusup, “Patapit ka'am pitu.” Patapit ne siye pī. Manjari pa'inne, “Aku hep pungtina'ibin si Yusup, iye bakas pinabellihanbin bu tabo'o ku pitu si Misir. ⁵ Na, da'a ka'am suse. Da'a sasewun bi pikilanbin pegge' bakas ku pabellihanbi. Pegge' pinadehellu ku pitu we' Tuhanin amban ka'am supaya ka'am ellum. ⁶ Pegge' niya' ne duwen tahun unus dem lahatin bu kulang pe limen tahun ga'i katomo' tinanemin duk ga'i kamanjari buwa'nen. ⁷ Pinapitu ku dehellu we' Tuhanin supaya ka'am ellum duk niya' tubu'bi duk timbul ka'am amban kasigpitan kuwe'itu inin. ⁸ Duma'in ka'am mamapitu akuhin, saguwa' Tuhanin. Pinalangkew ku we' Tuhanin hangkan aku pangandelan sultanin. Amban Tuhan isab we' aku manganda'ak dara'akan sultanin kēmon duk amban Tuhan isab we' aku mangantanan lahat Misirin.

⁹ “Na, magdayi'-dayi' ka'am balik pī si samaten bi duk pa'inun bi si iye, ‘Iye ne inin bissā anaknun si Yusup: Inurungan ku we' Tuhanin kapatut ngantanan lahat Misirin. Pitu ka'am si aku, da'a ka'am magdayan-dayan. ¹⁰ Subey ka'am patenna' si lahat inēnan Gosen tu'u diyalem Misir duk ka'am tapit si aku, ka'am duk me' anak-ampubin duk me' bili-bilibin, me' hayepbi sinduwehin duk me' kēmonbin. ¹¹ Bang la'i ne ka'am si Gosen, aku sa' ngagastuhan ka'am pegge' limen tahun pe unus inin. Ga'i ku mabaya' bang kasigpitan ka'am duk me' tindegbin.”

¹² Pa'in si Yusup pe si me' pungtina'inen, “Na, takilalebi du - duk pesōng salikun Binyamin - we' asal aku iye mamissā si ka'am inin. ¹³ Subey akahanun bi samaten bi sabab kēmon kabantuhanku matu'u si lahat Misir inin duk sabab kēmon bakas takitebin. Ubus bo'ohun bi pitu samaten bi. Da'a ka'am magdayan-dayan.” ¹⁴ Ubus miya'an kinekkepan we' ne salinen Binyamin duk magtangis siye duwangan. ¹⁵ Kinekkepan isab we' ne kēmon me' sakanen duk inūkan we' ne duk nangis iye. Ubus behude ne magbissā-bissā.

¹⁶ Pag kalede la'i si luma' sultanin we' tekka ne me' pungtina'i Yusupin, sinna sultanin duk me' a'a langkew si pagsultanannen. ¹⁷ Pa'in sultanin pu si Yusup, “Pa'inun si me' pungtina'inun, ‘Sā inin hinangun bi. Duwa'anun bi me' hayepbin duk balik ka'am pī si lahatbi Kana'an. ¹⁸ Bo'ohun bi samabin duk me' ka'anakanbin pitu si aku. Urungante ka'am bulak tamanan mahāp tu'u si Misirin duk para si ka'am kinakan mahāpin.’ ” ¹⁹ Pa'inne pe, “Da'akun siye isab, pa'inun, ‘Hinangun bi ininen. Mo'o ka'am bittu'u amban lahat Misir me' kahdu pasakeyan me' anakbin duk me' andabin duk bo'ohun bi samabin pitu. ²⁰ Da'a ka'am suse sabab me' panyapbin pegge' me' mahāp tu'u si lahat Misirin si

ka'am ne.' ”

²¹ Iye ne miya'an hininang me' anak Yakubin. Inurungan siye we' si Yusup me' kahdu kuwe' bakas dina'ak we' sultanin. Duk urunganne isab siye me' lutu'de. ²² Inurungan isab siye we' ne dangan-dangan semmek hāp manamal. Saguwa' Binyamin inurungan we' ne lime semmek mahāp manamalin duk tellu hatu isab kayu' pilak tibu'uk. ²³ Pinabo'ohan samanen we' ne sampū' asnu lella pinaduwa'an ekka bayu'-bayu'an mahāp amban Misirin duk sampū' asnu dende pinaduwa'an me' kinakan, me' pan duk me' pamalutu'ne samanen bang pī iye si lahat Misir. ²⁴ Manjari da'ak si Yusup ne me' pungtina'inen pī tahala' duk sessa'anne isab siye, pa'inne, “Magsulut-sulut ka'am. Da'a pa'in ka'am magsasa' si lān.”

²⁵ Manjari tahala' ne siye amban Misir mole' hap Kana'an. Pag tekka siye la'i magtawus akahande samaden, ²⁶ pa'inde, “Ellum pe si Yusup, Amma'. Duk iye mangantan kēmon dem lahat Misirin.” Takeddut dem atey Yakubin. Ga'i iye kahagad si siye. ²⁷ Saguwa' sakali' ne siye magaka-aka sabab kēmon bakas pina'in Yusupin duk pag kitene me' kahdu pinabo'ohan si Yusup amban Misirin dina'ak pasakeyannen, kuwe' hinanyangan ne dem ateynen. ²⁸ Pa'inne, “Kahagad ne ku. Ellum pe anakkun si Yusup. Pī ne ku duk iye kiteku pād-pād ku ellum.”

46

Pī si Yakub hap lahat Misir

¹ Manjari tahala' ne disi Yakub amban lahat Kana'an duk me' kēmonden. Pag tekka ne siye si Beer-sheba la'i si lān tudju Misir magkurban ne si Yakub si Tuhan iye pagtuhanan we' samane Ishakley. ² Pag sangem ne missā Tuhanin pu si Yakub, pa'inne, “O, Yakub, Yakub.” Nambung si Yakub, pa'inne, “Tiya' ku.” ³ Pa'in Tuhanin, “Aku Tuhan pagtuhanan samanu ley. Da'a kew tinalew padurul pī si Misir pegge' la'i pa'lekkaku tubu'nun duk kew manjari bangsa basag. ⁴ Sawe'ante ka'am pī si Misir duk si pasōngan tūrananku du tubu'nun balik si Kana'an. Si Yusup du makeddem matanun bang kew matey.”

⁵ Manjari miya'an tahala' ne disi Yakub amban Beer-sheba. Pinasakey we' me' anakne lellahin si Yakub duk me' anakde madiki'in duk me' andaden diyata' me' kahdu bakas pinabo'ohan we' sultanin. ⁶ Bino'o isab we' de me' hayepden duk me' alata'den duk kēmon bakas ta'usahade la'i si lahat Kana'anin. ⁷ Sā miya'an disi Yakub pī si Misir magtuhut duk kēmon me' anak-ampunen lella-dende. Kēmon siye me' tubu'nen magtuhut siye pī si Misir.

⁸ Inin ēn me' tubu' si Yakub mapadurul pī si Misirin. Me' anak si Yakub duk andane po'onin si Le'a: Si Ruben anak si Yakub sakahin;

⁹ duk me' anak si Ruben lellahin disi Hanok, si Pallu, si Hesron, duk si Karmi.

¹⁰ Simeon duk me' anakne lellahin disi Yemu'el, si Yamin, si Ohad, si Yakin, si Sohar duk si Sa'ul. Si Sa'ul miya'an anak Simeon duk andane bangsa Kana'an.

¹¹ Si Lebi duk me' anakne lellahin disi Gereson, si Kohat, duk Merari.

¹² Si Yahud duk me' anakne lellahin disi Er, si Onan, si Shela, si Peres duk si Sera. Saguwa' si Er duk si Onan ubus ne matey la'i si lahat Kana'an. Duk me' anak si Peres lellahin si Hesron, duk si Hamul.

¹³ Issakar duk me' anakne lellahin disi Tola, si Puwa, si Yasub, duk si Shimron.

¹⁴ Sebulon duk me' anakne lellahin disi Sered, si Elon, duk Yahle'el.

¹⁵ Kēmon me' a'a miya'an me' anak-ampu si Yakub duk si Le'a. Kēmon siye inanakan la'i si Paddan Aram. Niya' pe anakde dende inēnan si Dina. Tellumpū' duk tellu tubu' si Yakub duk andanen si Le'a.

¹⁶ Inin me' tubu' si Yakub duk anda-andane si Silpa. Ēn anakden si Gad duk si Aser. Me' anak si Gad lellahin disi Sipyon, si Haggi, si Shuni, si Esbon, si Eri, Arodi duk Ar'eli.

¹⁷ Me' anak si Aser lellahin disi Yimna, si Yishwa, si Yishwi, si Beria duk anakne dende inēnan si Sera. Me' anak Beria lellahin si Heber duk Malki'el.

¹⁸ Siye miya'an me' anak-ampu si Silpa, iye dara'akan bakas pinangurung pu si Le'a we' samanen si Laban. Sampū' duk ennem kēmon siye me' anak-ampu si Silpa duk Yakubin.

¹⁹ Me' anak si Rakel anda si Yakub tugguhin: si Yusup duk Binyamin. ²⁰ Me' anak si Yusup inanakan la'i si Misirin si Manasse duk Eprayim. Siye miya'an me' anak si Yusup duk Asenat, anak Potipera imam amban On.

²¹ Me' anak Binyamin lellahin: disi Bela', si Beker, si Ashbel, si Gera', si Na'aman, si Ehi, si Rosh, si Muppim, si Huppim, duk si Ard.

²² Siye miya'an me' anak-ampu si Rakel duk si Yakub. Kēmon siye sampū' duk ampat.

²³ Inin me' tubu' si Yakub duk anda-andane si Bilha: si Dan duk anakne lellahin ēnnen si Husim.

²⁴ Naptali duk me' anakne lellahin disi Yahse'el, si Guni, si Yeser, duk si Shillem.

²⁵ Siye miya'an me' anak-ampu si Bilha, iye dara'akan bakas pinangurung pu si Rakel we' samanen si Laban. Kēmon anak-ampu si Bilha duk Yakubin pitu'.

²⁶ Kēmon me' tubu' si Yakub matekka si Misirin, bukut me' eyu'annen ennempū' duk ennem ekkahanden kēmon. ²⁷ Duk niya' pe duwe anak si Yusup inanakan si Misir

sampay si Yusup ne duk si Yakub. Hangkan hep siye pitumpū¹ ekkahanden magtewtey 'anakin la'i si Misir.

²⁸ Manjari dina'ak we' si Yakub padehellu si Yahud pī pu si Yusup makasampang iye si Gosen. ²⁹ Pag kata'uhan si Yusup we' la'i ne siye, magtawus memes si Yusup pasakeyannen bu pī iye nampang samanen hap Gosen. Pag magkasuwa' ne siye kinekkepan we' si Yusup samanen duk tiggel siye magtangis. ³⁰ Ubus pa'in si Yakub pu si Yusup, “Na, kuwe'itu maglilla' ne ku matey pegge' takitete ne kew we' ellum pe kew.”

³¹ Manjari pa'in si Yusup si me pungtina'inen duk si me' usbanen kēmon, “Pī ne ku ngakahan sultan Misirin we' tekka ne me' pungtina'ikun duk me' usbakun amban lahat Kana'an. ³² Akahanku isab iye we' ka'am me' a'a magipat-ipat me' bili-bili duk me' sapi' duk we' tiya' ne bino'o we' bi me' hayepbin duk me' kēmonbin. ³³ Bang tawag sultanin ka'am duk tilewne ka'am bang ine hinang-hinangbin, ³⁴ nambung ka'am, pa'inun bi, ‘Kami, me' dara'akannun, kēmon pangkatan kamihin magipat hayep kamuwe matu'uley sampay kuwe'itu.’ Iye miya'an panambungun bi duk ka'am makajari patenna' tu'u si lahat Gosen inin. Pegge' kēmon me' a'a magipat bili-bili lemme' hep me' a'a Misirin si siye.”

47

¹ Manjari hap pī ne si Yusup ngakahan sultanin, pa'inne, “Tekka ne samakun duk me' pungtina'ikun amban lahat Kana'an. Bino'o we' de me' bili-biliden duk me' sapi'den duk me' kēmonden. Ī ne siye la'i si Gosen.” ² Nuhut si Yusup isab lime pungtina'inen bakas pinene' we' ne duk pinakilale we' ne si sultanin. ³ Pa'in sultanin si me' pungtina'i Yusupin, “Ine hinang-hinangbin?” Nambung siye, pa'inde, “Kami, me' dara'akannun, kēmon kami magpangkat-mamangkat, iye bahan-bahan kamihin magipat bili-bili.” ⁴ Ubus pa'inde pe si sultanin, “Pitu ne kami patenna' tu'u si lahat inin pegge' ga' niya' pamakan me' hayep kamihin la'i si lahat Kana'an pegge' sigpit manamal me' a'a mala 'ihin sabab unusin. Ampunun kami we' niya' aka kami si ka'u. Māku-māku kami hadja we' kami, dara'akannun, patenna' la'i si lahat Gosen.”

⁵ Manjari pa'in sultanin pu si Yusup, “Na, tekka ne samanun duk me' pungtina'inun. ⁶ Patenna'un siye dem lahat mahāpin. Subey siye patenna' la'i si Gosen. Duk bang kata 'uhannu bang sine-sine siye mata'u magipat hayep manamalin kabaya'ankun iye isab subey magipat me' hayepkun.”

⁷ Manjari bino'o we' si Yusup samanen pinakilale si sultanin. Pākuhan si Yakub amban Tuhan ledjiki' sultanin. ⁸ Tilew sultanin si Yakub pa'inne, “Piyen tahun ne umulnun?”

⁹ Pa'in si Yakub, “Da hatus duk tellumpū¹ tahun ne umulkun. Pandak du umulkun duk tiggelanku tu'u si dunya luwal ku kasigpitan. Ga' pe ta'abutku taha'an umul kapapu 'ankun.” ¹⁰ Ubus ma'id ne si Yakub duk pināku-pākuhan kahāpan we' ne sultanin duk tahala' ne iye amban pagharapande.

¹¹ Manjari inurungan we' si Yusup samanen duk me' pungtina'inen me' bulak mahāp pagpakanan hayepin dem lahat Misir. Kuwe' bakas panganda'akan sultanin, la'i siye si lahat Gosen pala'ihan puweblo Rameses. ¹² Duk si Yusup ngagastuhan samanen duk me' pungtina'inen duk me' usbanen sampay mākanak madiki'in.

Pesōng unusin

¹³ Manjari ga' niya' kinakan si Misir sabab unusin hangkan sigpit manamal me' a'ahin. Lamma me' a'a si lahat Misirin duk me' a'a si lahat Kana'anin pegge' inusan siye manamal. ¹⁴ Kēmon sīn me' a'ahin dem lahat Misir duk dem lahat Kana'an ginuna ne pamelli kinakan amban si Yusup. Ubus bino'o we' si Yusup sīnin pī inenna' dem astana' sultanin. ¹⁵ Pag ubus ne pamelli we' me' a'a Misirin duk Kana'anin kēmon sīnden, pī ne me' a'a Misirin pu si Yusup duk pa'inde, “Urunganun kami kinakan pegge' ga' ne niya' sīn kami. Suddanen matey kami bang ga'i kami urungannu kinakan.” ¹⁶ Nambung si Yusup, pa'inne, “Bo'ohun bi pitu me' hayepbin pagsambi' kinakan bang ga' niya' sīnbi.” ¹⁷ Hangkan bino'o we' de me' hayepden pī pu si Yusup duk pagsambi'de kinakan me' kura'den duk me' bili-biliden, me' sapi'den duk me' asnuden. Sā miya'an sinambi'an we' si Yusup hayepden duk kinakan tahun miya'an.

¹⁸ Pag ubus tahun miya'an, pī ne isab siye si iye tahun mapaturulin duk pa'inde, “Kata 'uhannu, Tuwan, we' ubus ne kēmon sīn kamihin, duk kēmon hayep kamihin lu'u ne si ka'u. Ga' ne niya' talebbi si kami luwal sa' baran kamihin duk bulak kamihin.

¹⁹ Tabangun kami! Da'a kami pasagadanun matey! Hāp pe kami manjari banyaga' sultanin, da'a bang matey. Eddo'un bulak kamihin para si sultanin panambi' kinakan. Urunganun kami binihi' duk niya' tanem kami duk hadja ga'i lu'uhan dīne bulak kamihin duk kami ellow.”

²⁰ Iye ne miya'an, binelli we' si Yusup para si sultanin kēmon bulakan la'i si Misirin. Pinabellihan we' me' a'a Misirin dangan-dangan me' bulakden pegge' sigpit siye manamal sabab unusin. Hangkan tapī me' bulakden si sultanin. ²¹ Duk kēmon me' a'a dem lahat Misirin manjari banyaga' sultanin. ²² Me' bulak me' imamin hadja ga'i binelli we' si Yusup pegge' me' imamin ginastuhan we' sultanin hangkan niya' ka'ellumande duk ga'i subey pabellihande bulakden. ²³ Ubus pa'in si Yusup si me' a'ahin, “Na, ellow inin bakas tabellite ne ka'am duk me' bulakbin para si sultanin. Tiya' ne binihi'bin.

Magtanem ne ka'am. ²⁴ Pag magani ne ka'am bahagi'un bi lime. Da bahagi' si sultanin, ampat bahagi'in si ka'am ne duk niya' ne binihi'bi duk kinakanbi kēmon magdembuwa' luma'in sampay anakbin.” ²⁵ Pa'inde, “Asal tinimbul kami we' nu. Magsukul ne kami we' manjari banyaga' sultanin kami, Tuwan.” ²⁶ Ubus, hinang si Yusup miya'an manjari sara' ne sabab me' bulak diyalem lahat Misir. Duk iye miya'an sara'in sampay kuwe'itu we' si lime bahagi' subey sultanin kabahagi'an da bahagi'. Luwal bulak me' imamin hadja ga' tapī si sultanin.

Nessa' si Yakub

²⁷ Manjari patenna' me' a'a Hibranihin dem lahat Misir la'i si Gosen. Pesōng dayaden duk nga'ekka tubu'den. ²⁸ Patenna' si Yakub la'i si Misir sampū' duk pitun tahun duk umulnen ta'abut ne da hatas duk ampatpū' duk pitun tahun. ²⁹ Pag sōng matey ne si Yakub, pinasanan we' ne anaknen si Yusup hap pī si iye. Ubus pa'inne pu si Yusup, “Bang kew malasa si aku bettadun tangannun diyawa' pa'aku duk napa kew we' tuntutnu du sessa'ku inin. Da'a ku kubulun tu'u si Misir. ³⁰ Saguwa' pag matey ne ku pabihingun ku si me' kapapu'ankun. Bo'ohun bangkeykun tahala' amban Misir harap pī si kubul kapapu'ankun.” Pa'in si Yusup, “Tuhutku du te'ed panessa'nu inin.” ³¹ Ubus pa'in si Yakub, “Napa kew si aku.” Ubus napa ne si Yusup. Ubus miya'an, patukku' si Yakub diyata' pabākanne magsukul si Tuhan.

48

Pināku-pākuhan ledjiki' we' si Yakub Manasse duk Eprayim

¹ Ga' du tiggel pa'inde pu si Yusup, “Saki ne samanun.” Manjari bino'o we' si Yusup duwe anakne lellahin, Manasse duk Eprayim pī pu si Yakub. ² Pag kale si Yakub we' tekka ne anaknen si Yusup nindew iye, pabasagne dīnen duk ningkolo' iye si pabākanne. ³ Ubus pa'inne pu si Yusup, “Pag la'i pe ku si Lus si lahat Kana'an, pabagala Tuhan Mabalakatanin si aku duk iledjiki'an ku we' ne. ⁴ Pa'inne si aku, ‘Pa'ekkaku du tubu'nun duk hinangku siye bangsa ekka. Ubus pangurungku du si me' tubu'nun lahat Kana'an inin duk siye ne magdapu'in salama-lama.’ ”

⁵ Pa'in si Yakub pe, “Na, me' anaknu duwanganin andang ne inanakan tu'u si Misir ga' pe ku tekka, kimmatanku siye anakku ganti'nu. Subey Eprayim duk Manasse si aku kuwe' me' anakku si Ruben duk Simeon. ⁶ Bu me' anaknu mapasunu' si siyehin, si ka'u du. Ambat siye binahagi'an we' Eprayim duk Manasse bulak pusaka' si siyehin.

⁷ Hangkan hinangku inin pegge' ta'essebku sa'inun si Rakel. Duwe hadja anaknen matey ne iye. Dukka ku manamal kamateyenen. Pag balik ku amban Paddan, sābu kami

maglengngan dem lahat Kana'an, matey si Rakel. La'i ne kami miya'an tapit si lahat Eprata bu kinubul ne we' ku si Rakel la'i si bihing lān tudju Eprata.” (Eprata inin inēnan isab Betlehem.)

⁸ Manjari pag kite si Yakub me' anak Yusupin pa'inne, “Sine te' siye inin?” ⁹ Pa'in si Yusup, “Me' anakku siye pangurung Tuhanin aku tu'u si Misir.” Pa'in si Yakub, “Bo 'ohun siye patapit pitu si aku duk siye pākuhanku ledjiki' amban Tuhan.” ¹⁰ Na, ga'i ne tantu ngite si Yakub, pegge' labut ne matanen hawal bahi'nen. Manjari bino'o ne siye we' si Yusup patapit si iye. Kinekkepan siye we' si Yakub duk inūkan we' ne. ¹¹ Ubus pa'in si Yakub pu si Yusup, “Kannalku we' ga'i ne kew kiteku balik. Ine kew tiya' du kew pinakite balik we' Tuhanin duk sampay me' anaknun.” ¹² Ubus inānan siye we' si Yusup amban bihing tu'ut si Yakub duk pasujud ne iye.

¹³ Manjari bino'o siye we' si Yusup kaduwangan pī balik patapit pu si Yakub. Inantanen we' si Yusup Eprayim duk tanganne kanawanin duk pinapī we' ne si bibangan si Yakub. Inantanen isab we' ne Manasse duk tanganne bibangin duk pinapī we' ne si kanawanan si Yakub. ¹⁴ Saguwa' binettad we' si Yakub tanganne kanawanin diyata' kōk Eprayim bisan iye salihin duk tanganne bibangin diyata' kōk Manasse bisan iye sakahin. Pinaglambid we' ne lengngennen.* ¹⁵ Ubus miya'an pinākuhan siye ledjiki' we' si Yakub, pa'inne,

“O Tuhanku, ka'u pagtuhanan papu'kun Ibrahimley duk samakun Ishakley karayaw urungannu kahāpan ampuku duwangan inin.

Ka'u du mangipat akuhin kemuweku diki' sampay kuwe'itu, karayaw isab ipatnu me' ampuku inin.

¹⁶ Mala'ikatnun manabang akuhin si kēmon kasigpitankun, karayaw isab tabangne me' ampuku inin.

Karayaw ēnkun duk ēn samakun Ishakley duk papu'kun Ibrahimley ta'esseb we' me' a'ahin sabab me' ampuku inin.

Karayaw isab nga'ekka tubu'den tu'u si dunya.”

¹⁷ Pag kite si Yusup we' la'i tangan samane kanawanin diyata' kōk Eprayim salihin, ga' iye kasulutan duk suse ne iye. Manjari inantanen we' ne tangan samanen sōng ānanne amban kōk Eprayim pinapī si kōk Manasse. ¹⁸ Ubus pa'inne si samanen, “Duma'in sā iyan, Amma', pegge' ininen sakahin. Bettadun tangannu kanawanin diyata' kōkne.”

¹⁹ Saguwa' ga'i ngatu samanen, pa'inne, “Na, kata'uhanku du, Toto'. Kata'uhanku.

*48:14 Addat bangsa Isra'elin, bang pinākuhan ledjiki' me' anak-ampuhin subey tangan kanawanin binettad si kōk sakahin.

Manasse iyan nga'ekka du isab me' tubu'nen duk manjari bangsahan du isab siye. Saguwa' salinen pasōng bangsahan amban iye duk me' tubu'nen nga'ekka te'ed duk manjari bangsa ekka.”²⁰ Na, pinākuhan siye ledjiki' we' si Yakub ellew miya'an, pa'inne,

“Si pesōngan bang me' bangsa Isra'elin māku ledjiki' ta'atde iyan ēnbin, pa'inde iyan,

‘Karayaw tahnang Tuhanin du ka'am kuwe' Eprayim duk Manassehin.’ ”

Sā miya'an pamalangkew si Yakub Eprayimin amban Manasse.

²¹ Ubus pa'in si Yakub pu si Yusup, “Sōng matey ne ku, saguwa' tabangan Tuhanin du ka'am duk pabalikne du ka'am pī si lahat kapapu'anten bi. ²² Na, niya' pe pamusaka'ku ka'u bulak hāp la'i si lahat Sekem. Ta'eddo' miya'an we' ku ubus kami magbono' duk me' a'a Amorihin. Si ka'u ne miya'an duma'in si me' pungtina'inun.”

49

Nessa'-nessa' si Yakub si me' anaknen

¹ Ubus miya'an masan si Yakub pī si me' anaknen, pa'inne, “Subey ka'am magtipun tu'u duk ka'am ka'akahanku bang ine matekka si ka'amin si pasōngan.”² Pag tekka ne siye pa'in si Yakub*, “Magtipun ka'am duk pakale ka'am, me' anakkun. Pakale ka'am si aku samabin.”

³ “Ka'u, Ruben, anakku sakahin. Panganak ka'uhin basag pe ku; ka'u tanda' pagkalellakun. Ka'u malangkewin, ka'u mabangsahanin. ⁴ Napsunun kuwe' selleg ga'i tapara, sudda ga'i kew bangsahan. Pa'iya'nu ku, pana'iknu kiridakun. ”

⁵ “Ka'u, Simeon, duk ka'u, Lebi, sali' addatbin, maglimbang ka'am. Iye panganggunahanbi bessibin pamono'. ⁶ Ga'i ku patuhut si pagisunbin. Ga'i ku pabatuk si ka'am pegge' bang ka'am inastel mapatey ka'am. Duk peddangbi mintel sapi' lella a'a sinduwehin paglola'anbi. ⁷ Pegge' makalandu' la'at ateybin duk bingis ka'am manamal pinagmulka'an ka'am. Kinanat-kanat tubu'bin dem lahat Isra'el.”

⁸ “Na, ka'u, Yahud, pinudji kew we' me' pungtina'inun pegge' nganda'ag kew bang niya' kuntaranu. Duk me' pungtina'inun pasujud du si ka'u. ⁹ Bahani si Yahud, kuwe' lima'ung. Kuwe' iye lima'ung tahala' amban bakas pinapateyenen, bu paluku' duk ngiles; ga' niya' makatawakkal nasew iye. ¹⁰ Me' tubu'nen magbaya' du salama-lama. Duk me' kabangsa-bangsahanin pasujud si iye bu bo'ohande iye alata'. ¹¹ Hāp sumbu bahan ubas

*49:2 Si Yakub inin inēnan du isab iye Isra'el.

tinanemnen. Po¹onnen tapangingketan hayep. Manjari te¹ed buwa¹ ubasnen, hawal ekkanen makajari pagdekdakan bohe¹nen.* ¹² Itteman* matanen kuwe¹ bohe¹ ubas duk me¹ impennen pote¹ pe amban gatas*.”

¹³ “Ka¹u, Sebulon, patenna¹annun tapit si higad tahik. La¹i kew tapit si padunggu¹an me¹ kappal duk tamanan lahatnun si lahat Sidon.”

¹⁴ “Ka¹u, Issakar, kuwe¹ kew asnu basag paluku¹ duk me¹ duwa¹annen. ¹⁵ Kitenu we¹ pahalihannu miya¹an hāp paglahatan duk makasinna-sinna lahatin. Hangkan ngatu ne kew magduwa¹ duk manjari banyaga¹ me¹ a¹a.”

¹⁶ “Ka¹u, Dan, ngahukum du kew me¹ bangsanu kuwe¹ me¹ bangsa Isra¹el sinduwehin ngahukum me¹ bangsade. ¹⁷ Ka¹u, Dan, kuwe¹ kew sawe bisa si lān. Bang niya¹ palabey magkura¹ tigtukne tiked kura¹in duk labo¹ a¹ahin. (Sā miya¹an tada¹ag bantanun we¹ nu.)”

¹⁸ “O Tuhan, ngase-ngase ku we¹ timbulnu du ku.”

¹⁹ “Ka¹u, Gad, luwal kew tinangkewan we¹ me¹ mundu, saguwa¹ palupug kew duk ta¹agewnu du balik.”

²⁰ “Ka¹u, Aser, hāp manamal kinakannun kuwe¹ kinakan sultan.”

²¹ “Ka¹u, Naptali, kuwe¹ payew lakkes kew duk anaknun hāp kuwe¹ anak payewin.”

²² “Ka¹u, Yusup, kuwe¹ kew kayu labung buwa¹nen, po¹onnen si higad buwal, kalandungan we¹ pangenan birang batu¹hin*.” ²³ Kabaya¹an me¹ bantanun bono¹de kew duk pana¹ duk lupugande kew. ²⁴ Saguwa¹ amban kabaya¹an Tuhan basag te¹ed lengngennun duk haget pangantannu pana¹in. Tinabangan kew te¹ed we¹ Tuhan Mabalakatanin iye pagtuhanankun. Iye mangipat duk manabangan kitehin bi me¹ bangsa Isra¹elin. Kuwe¹ iye tamingte bi. ²⁵ Tuhan Mabalakatanin iye pagtuhanankun iye manabangan ka¹uhin duk iye mangurungan ka¹u kahāpanin. Me¹ kahāpan inin ulan amban diyata¹ langit duk bohe¹ amban diyalem bulak, duk nga¹ekka isab tubu¹nun duk me¹ hayepnun. ²⁶ Kahāpan pinākuhanku ka¹u amban Tuhan inin pesōng hāpnen amban ledjiki¹ ta¹eddo¹nu amban me

*49:11 Hātinin, ekka manamal kinakanden duk ininumden.

*49:12a makajari isab: matanen peyat sabab ekka bohe¹ ubas ta¹inumnen.

*49:12b makajari isab: impennen pote¹ sabab ekka gatas ininumnen.

*49:22 makajari isab: kuwe¹ kew asnu talun si bihing buwal, kuwe¹ anak asnu talun diyata¹ bīd.

¹ kapunuhan, me¹ punu andang ne la¹i kemuwe ewwalley. Karayaw kēmon ledjiki¹ inin tepe si ka¹u, Yusup, pegge¹ kēmon ka'am magpungtina¹ihin ka¹u du pinaseddili we¹ Tuhanin.”

²⁷ “Ka¹u, Binyamin, kuwe¹ kew asu bahani duk luwal inusan. Subu-subu pe kakanne ne bantanen duk sampay sangem la¹i pe iye mahagi¹ ta'agewnen.”

²⁸ Iye ne miya¹an panessa¹ si Yakub si me¹ anaknen. Kēmon anakne me¹ sampū¹ duk duwehin manjari me¹ bangsa Isra¹el. Missā iye si siye duk binissānen magtu¹un duk siye dangan-dangan.

Kamatey Yakubin duk pangubul iyehin

²⁹ Ubus miya¹an, nessa¹ iye si siye, pa¹inne, “Aku inin, sōng matey ne ku. Kubulun bi ku pī si kubul kapapu¹ankun la¹i diyalem lingab batu si bulak si Epron, a¹a bangsa Hittihin. ³⁰ Lingab batu miya¹an la¹i si lahat Makpela, tapit si lahat Mamre, la¹i si lahat Kana¹an. Bulak miya¹an bakas binelli we¹ Ibrahimley amban si Epronley hinang pagkubulande. ³¹ La¹i ne kubul Ibrahimley duk andanen si Saraley. La¹i ne isab pangubulan si Ishakley duk andanen si Ribka. Duk la¹i pangubulanku si Le¹ahin. ³² Bulak miya¹an duk lingab batu miya¹an bakas binelli amban me¹ Hitti.” ³³ Pag ubus sessa¹an si Yakub me¹ anaknen pabāk ne iye duk bekkat ne napasnen.

50

¹ Manjari kinekkepan we¹ si Yusup samanen duk inūkan we¹ ne duk nāring ne iye.

² Ubus dina¹ak we¹ si Yusup me¹ dara¹akanne me¹ doktolin hinatul baran samanen duk pinapīhan tambal (sā hinang me¹ a¹a Misirin si a¹a bangsahan duk ga¹i buhuk). Hangkan tinambalan ne we¹ me¹ doktol miya¹an si Yakub. ³ Tiggelan pagtambalin sampay ubus ne ampatpū¹ bahangi. Pitumpū¹ bahangi tiggelan pagdukka me¹ a¹a Misirin.

⁴ Pag palabey ne pitumpū¹ bahangihin, missā si Yusup si me¹ dara¹akan pangandelan sultanin, pa¹inne, “Bang ku kimmatanbi, akahanun bi ko¹ sultanin bissāku inin, pa¹inun bi, ⁵ ‘Bakas ku pinasapa we¹ samakun, pa¹inne, ‘Sōng matey ne ku. Niya¹ ne kubulku bakas hinangku la¹i si lahat Kana¹an. Kubulun ku la¹i.’ Na, hangkan ma¹id ne ku bang makajari ku hap pī ngubul samakun. Ubus balik sa¹ ku.’ ” ⁶ Pag kale sultanin pina¹innen, pa¹inne, “Awe¹, pī ne kew si Kana¹an ngubul samanun pegge¹ bakas napa kew si iye.”

⁷ Hangkan hep pī si Yusup si Kana¹an ngubul samanen. Tinuhutan iye we¹ me¹ dara¹akan pangandelan sultanin duk me¹ bahi¹ si Misirin, duk ekka me¹ nakura¹ si Misirin.

⁸ Nuhut isab me¹ tindeg Yusupin duk me¹ pungtina¹inen duk me¹ tindeg samanen. Luwal mata¹amban la¹i si lahat Gosenin me¹ anakden duk me¹ bili-biliden duk me¹ sapi¹den.

⁹ Niya' isab me' a'a diyata' sasakatan duk me' sinduwehin ngura', ekka manamal siye magtuhutin pī si lahat Kana'an.

¹⁰ Pagtekkade si Goren-ha-Atad*, si dambiya' bohe' Jordan, sinābu' we' de duk magmatey siye manamal sabab kamatey Yakubin dem pitum bahangi. ¹¹ Pag kite me' a'a bangsa Kana'an mapatenna' si lahat miya'an we' magmatey siye la'i si Atad, pa'inde, “Dukka manamal me' a'a Misirin.” Hangkan inēnan we' de lahat miya'an Abel-misrayim*. Lahat miya'an si silangan bohe' Jordan.

¹² Iye ne miya'an, hininang we' me' anak Yakubin bakas panganda'akanne siyehin. ¹³ Bino'o iye we' de pī si lahat Kana'an duk kinubul iye dem lingab batu la'i si lahat Makpela, tudju silangan amban lahat Mamre. Bulak miya'an bakas binelli we' Ibrahimley amban si Epron a'a bangsa Hitti hinang pagkubulande. ¹⁴ Pag ubus ne kinubul samanen balik ne si Yusup pī si Misir magtuhut duk me' pungtina'inen duk kēmon siye bakas manuhut iye mangubul samanen.

Pinahāp we' si Yusup atey me' pungtina'inen

¹⁵ Manjari miya'an, pegge' matey ne si Yakub tinalew me' pungtina'i Yusupin. Pa'inde, “Hatu inastel pe dem atey Yusupin duk kaw kite bi balesne sabab bakas tahinangte bi si iyehin.” ¹⁶ Manjari masan siye pī pu si Yusup, pa'inde, “Ga' pe matey samaten bi nessa' iye si kami ¹⁷ dina'ak kami inampun si ka'u sabab bakas tahinang kami mala'at si ka'uhin. Na, hangkan hep māku ampun ne kami si ka'u sabab duse kami si ka'uhin. Esseb-essebun we' magtuhan kami si Tuhan pagtuhunan samaten bi.” Nangis si Yusup pagtakalene bissāden. ¹⁸ Ubus pī ne me' pungtina'inen si iye bu pasujud siye si iye. Pa'inde, “Tiya' ne kami me' banyaga'nun.” ¹⁹ Saguwa' pa'in si Yusup si siye, “Da'a ka'am tinalew. Ga'i du ka'am balesku. Duma'in aku mangahukumin saguwa' Tuhanin. ²⁰ Bisan la'at tahinangbi si akuhin mabaya' Tuhanin we' ka'ujurankun hāp supaya ekka a'a ellum kuwe' kuwe'itu inin. ²¹ Hangkan da'a ka'am tinalew. Gastuhante ka'am duk me' anakbin.” Sā miya'an bissānen pamahāpne dem ateyden.

Kamatey si Yusupin

²² Manjari patenna' siye si lahat Misir, kēmon siye duk si Yusup. Umul Yusupin umabut da hatus duk sampū' tahun. ²³ Ellum pe si Yusup ampuhan iye sampay me' ampu siku. Ampune siku miya'an me' ampu Eprayim duk niya' pe ampu siku si Yusup me'

*50:10 Hātinen: pagdi'ikan buwa' tinanem amban tana'den la'i si Atad.

*50:11 Hāti Abel-misrayim, pagdukkahan me' a'a Misir.

anak si Makir. Si Makir miya'an anak Manasse.

²⁴Na, pa'in si Yusup si me' pungtina'inen, “Sōng matey ne ku. Saguwa' pitu du Tuhanin si ka'am nabangan ka'am duk bo'one du ka'am duk me' tubu'bin pī si lahat Kana'an, iye lahat bakas pananggup Tuhan si me' kametetto'ahante bi ley Ibrahim, si Ishak duk Yakublei.” ²⁵Ubus pinasapa we' si Yusup me' tubu' si Yakubin, pa'inne, “Bang tabangan Tuhanin ka'am tahala' amban lahat inin, bo'ohun bi bangkeykun pī si Kana'an.” ²⁶Ubus matey ne si Yusup. Da hatas duk sampū' tahun umulnen. Tinambal iye we' de duk iye ga'i buhuk duk pinapī we' de dem ata'ul la'i si Misir.